

בצלם - מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים (ע.ר.)
بتسيلم - مركز المعلومات الإسرائيلي لحقوق الإنسان في الأراضي المحتلة
B'Tselem – The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories

2.7.09

לכבוד

ש.מ. 13347

תא"ל אביחי מנדלבליט
הפרקליט הצבאי הראשי
הפרקליטות הצבאית הראשית
הקריה, תל אביב

בדואר ובאמצעות פקס: 03-5694526

שלום רב,

הנדון: חיילים השתמשו בסאמי מוחמד כמגן אנושי, עזבת עבד רב,

מחנה פליטים ג'באליא, 5.1.09.

בהמשך למכתבי אליך מיום 10.5.09, בנוגע לצורך בהקמת מנגנון חקירה עצמאי לבדיקת התנהלות הצבא במהלך הלחימה במבצע "עופרת יצוקה", הריני לפנות אליך בנוגע למקרה נוסף לגביו הגיע אלינו מידע המעורר חשד כי הצבא פעל בניגוד להוראות המשפט ההומניטארי הבינלאומי.

ביום שני, 5.1.09, כמה דקות אחר חצות, הגיעו למעלה מ-15 חיילים לביתו של סאמי רשיד מוחמד מוחמד, בן 47, בעיזבת עבד רבו שבמחנה הפליטים ג'באליא. כאשר ניגש סאמי מוחמד לפתוח את הדלת, הוא ראה ששכנו, רעד אבו סיף, נמצא עם החיילים. החיילים נכנסו לבית, ערכו בו חיפוש, וריכזו את כל הדיירים בקומה הראשונה (נקודת הציון של בית סאמי מוחמד היא: $E034^{\circ} 29' 49.8. N31^{\circ} 31' 08.5$).

בסביבות השעה 07:30 בבוקר, הורה אחד החיילים למוחמד ולאבו סיף לקום ולהתלוות אליו לקומת הקרקע. כשעתיים לאחר מכן, לאחר שהחיילים הוציאו את כל בני המשפחה מהבית, הורה אחד מהם למוחמד ולאבו סיף לצאת לפניו מהבית. בחוץ היו עשרות חיילים. הם העמידו את מוחמד ראשון ואחריו הלכו שלושה חיילים, מאחריהם אבו סיף ואחריו חיילים נוספים. שאר החיילים הלכו מאחור.

החיילים הורו למוחמד להיכנס לבית של שכנו, ג'אבר עזיז, הנמצא כחמישה מטרים מביתו (נקודת הציון של בית ג'אבר עזיז היא: $E034^{\circ} 29' 50.68" N31^{\circ} 31' 08.5$). דלת הבית הייתה פתוחה ומוחמד נכנס, כשאחריו שלושה חיילים. לאחר שוידאו שהבית ריק הם יצאו והורו למוחמד ולאבו סיף להיכנס לביתו של סאבר עזיז, הנמצא בסמוך. גם בית זה היה ריק מיושביו והחיילים נשאר שם במשך כשעתיים. בעת ששהו שם, ירו פלסטינים מדי פעם לעבר הבית.

כאשר הירי פסק, ארבעה חיילים דחפו את מוחמד למרפסת הבית, כשהם מסתתרים מאחוריו. אחד מהם נצמד אליו והשעין את הרובה על כתפו של מוחמד. לאחר כעשר דקות, הורו החיילים למוחמד ולאבו סיף לצאת לפנייהם מהבית (נקודת הציון של בית סאבר עזיז היא: " $N31^{\circ} 31'$ 08.49" $E034^{\circ} 29' 51.14$).

החיילים הובילו אותם למטע זיתים של פריד עיזאת עבד רבו (נקודת הציון של המטע היא: " $N31^{\circ} 31' 07'' E034^{\circ} 29' 53''$). הם הורו להם ללכת לאט והלכו מאחוריהם, במרחק של כמטר וחצי. בסביבות השעה 11:45, עם קריאת המואזין לתפילת הצהריים, הם הגיעו לסוף המטע של פריד עבד רבו ולתחילת המטע של אכרם טהא עבד רבו. הקצין הורה להם להמשיך ללכת אולם אז נורתה לעברם אש (נקודת הציון של מטע אכרם טהא עבד רבו: " $N31^{\circ} 31' 05'' E034^{\circ} 29' 51''$).

החיילים נשכבו מיד על הקרקע ואחד מהם הורה למוחמד ולאבו סיף לא לזוז. הם נותרו עומדים כרבע שעה, במהלכה לא נורתה שוב אש. אז הורה להם אחד החיילים להמשיך ללכת לחלקה של אכרם עבד רבו. לאחר כמה דקות, כשהגיעו לעצי לימון שבצד הדרומי של החלקה, שוב נורתה לעברם אש. אחד החיילים הורה רק למוחמד להמשיך ללכת דרומה, לכיוון ממנו ירו עליהם. אחרי כמה מטרים הוא הורה לו לרדת על הברכיים ולא לזוז.

החיילים החלו לירות לכיוון דרום, כאשר מוחמד עומד לפנייהם ונמצא, בהוראת החיילים, בתווך בין אש החיילים לבין האש שירו לעברם פלסטינים. חילופי הירי נמשכו כעשרים דקות, אז הורה אחד החיילים למוחמד לעמוד וללכת לפנייהם לכיוון מזרח. בשלב זה ראה מוחמד את אבו סיף מגיע עם חיילים אחרים למקום וכאשר הגיעו לביתו של שאדי עבד רבו, שגר כ-150 מטרים ממוחמד, הורה אחד החיילים לאבו סיף לפתוח את הדלת. אבו סיף סרב ואמר שהוא מפחד שיהיו שם לוחמים פלסטינים ושיירו בו. אחד החיילים צעק עליו, אבל הוא המשיך בסירובו. לבסוף, אחד החיילים שבר חלק מהקיר החיצוני של הבית. דרך הפתח הכניסו החיילים כליב ורק לאחר שהוא יצא, נכנסו לשם שלושה חיילים.

החיילים הורו למוחמד ללכת לפנייהם למטע של אכרם עבד רבו ומשם למטע של פריד עבד רבו, שם הוא שוב ראה את אבו סיף. השעה הייתה 14:00 אחר הצהריים ואבו סיף ביקש מהחיילים אוכל ושתייה, אולם הם לא נתנו לו והורו לו ולמוחמד להיכנס לבתי תושבים באזור ולחפש שם אוכל. הם לא מצאו שם דבר.

לאחר מכן הובילו החיילים את מוחמד ואבו סיף לביתו של זכריא בעלושה (נקודת הציון של הבית היא: " $N31^{\circ} 31' 06'' E034^{\circ} 29' 53''$). השעה הייתה 18:00 בערך. בבית היו תושבים רבים וחיילים ששמרו עליהם. שוב ביקש אבו סיף מהחיילים לאכול ושוב הם סירבו. לאחר כחצי שעה הם הביאו להם מים והורו לכולם ללכת לישון.

למחרת, יום שלישי, 6.1.09, בסביבות השעה 08:00 בבוקר, ביקש אבו סיף מהחיילים אוכל ואמר להם שזה כבר היום השני ללא מזון. החיילים סרבו. אחד האנשים בבית אמר שיש אוכל בקומה השנייה של הבית. החיילים אפשרו לו לעלות לשם והוא ירד עם כמה קופסאות שימורים. כמה שעות לאחר מכן בסביבות השעה 12:00, אחד החיילים הביא להם לחם.

בסביבות השעה 18:00, החיילים הורו לתושבים לצאת מהבית ולהיכנס לבית ממול, ביתו של טהא עבד רבו, שם נשארו עד למחרת. ביום רביעי בבוקר, 7.1.09, החיילים נתנו לתושבים אוכל והורו להם לעזוב את המקום (נקודת הציון של בית טהא עבד רבו: "06' 31' N31° 29' 54'E034).

השימוש שעשו החיילים בסאמי מוחמד וברעד אבו סיף כבמגן אנושי הוא בלתי חוקי. כפי שציינתי בפנייתי אליך מיום 24.6.09, בעקבות עתירת ארגוני זכויות אדם לבג"ץ במאי 2002, קבעו השופטים באופן חד משמעי שכל שימוש באזרחים פלסטינים במסגרת פעילות צבאית הוא אסור לחלוטין.

סעיף 28 לאמנת ג'נבה הרביעית אוסר על שימוש באזרחים כבמגינים אנושיים, על-ידי הצבתם לצד חיילים או לצד מתקנים צבאיים מתוך כוונה להשיג חסינות מפני התקפה. הפרשנות הרשמית של האמנה, מכנה פרקטיקה זו "אכזרית וברברית". כמו כן האמנה אוסרת על הפעלת לחץ פיזי או נפשי על אזרחים וכן על שימוש כפוי בהם לביצוע משימות צבאיות (סעיפים 31 ו-51).

למרות איסורים אלה, עשו החיילים שימוש בתושבים הנ"ל כבמגן אנושי במשך יומיים, ללא מזון ושתייה. הם כפו על מוחמד ועל אבו סיף לבצע פעולות צבאיות, תוך סיכון ממשי לחייהם. כך, הם הציבו אותם מול פלסטינים שירו עליהם ולא עשו כל ניסיון כדי להגן עליהם ולמנוע פגיעה בהם, תוך זלזול מוחלט בביטחונם ובשלומם.

בהתחשב בחומרת האירוע, אבקשך להורות על חקירתו. במסגרת חקירה זו יש לבחון גם את אחריות הדרג הפיקודי, כולל ההוראות שניתנו לחיילים ולמפקדים והאם ננקטו כל הצעדים האפשריים על מנת לוודא שהחיילים יפעלו על פי פסיקת בית המשפט העליון.

(למכתב זה מצורף דיסק עם תמונות ממקום האירוע ונקודת הציון).

בכבוד רב,

ג'סיקה מונטל

מנכ"ל בצלם

העתק: מר מנחם מזוז, היועץ המשפטי לממשלה, בפקס: 02-6467001
רב אלוף גבי אשכנזי, ראש המטה הכללי, בפקס: 03-5698296